

րա օլունտու, եանի սապրգ Արարկէր ա. ռաշնորդու գեր. Գրիգորիս սրբազան Արքեպիսկոպոս, Պատրիարքարան Թա. րաժընտան վիճակըմըգա առաջնորդ նասպ ու Թային պուրուլուպ, մէմէքէթիփի. գէ Թէշընֆի քեաֆֆէի միլէթ Թարա. ժընտան մէմէրրէթի ազիմէ իէ գապուլ վէ րիայէթի քեափիլէ իլէ իսթիգպալ պիրլէ քէնտի մէմուրիեթինէ տէվամ իթմէքտէ տիր, հէր խուսուստա քէն. տիլէրինէ Թէմէննիյի տէրունիմիզի իզհար իթտիքտէն սոնրա, ումարմքի պարգա. պետ կէլպտէ պիզի լուսաւորեմի փ. տէճէք տիլէն պիր Թագըմ գաթլար տախի եագընտա ութանաճապար տըր:

Պուրալարտա սօղուգլար, պիր գաշ կիւնտէն պէրու շիտտէթիճէ պաշաւար վէ պու. սէնէ պիլիլէ գըշ օլաճաղը մէ. մուլ օլունուր, շիմտիտէն քեաֆֆէի էր. զագ պահաւալաճապար տըր, կէշէնէր. տէ շէտիտ րիւզկեար իլէ գուհուր իտէն շիմէքէր, րումէթտէ էն մէշհուր օլան Սուլթան Սէլիմտաճալի շէրիֆին պիր մէնարէսինի վուրուպ եագտը:

Տէօրթ հաթթատան պէրու էտիրնէ նամըլա իւշ իսանտա, եանի Օսմանլըճա Պուլկարճա վէ րուճա օլարագ պիր դա. գէթա Թապ օլունմագտա տըր:

Թահրիրի էմլաք մէմուրու Սալիհ պէյ եանընտա պիր գաշ սէնէտէն պէրու էթ. պաւալը խըտմէթինտէ պուլունան Գայ. սէրիլէ պիր Հայ տէլիգանլըշ, միւմայի. լէյհ պէյին կէշէնէրտէ սանտրղընտան իքի պին զուրուշ մըգտարի աղէ սըրգաթ օլունաուղունտան, վէ մայէթինտէ պու. լունան սէյիսինտէն շիւքէ օլունմագտա իքէն: (շիւքի մէրգուլ սէյիս օլ կիւն. լէրտէ պրագըպ գաշմըշ տըր), սոնրատան հէր նասըլ իսէ, մէրգուլ Հայ տէլիգան. լըսը իւզէրինէ ճիւնհա Թահվիլ օլունա. րագ օրօլիսէ իլգա օլունուպ, մալիւմաթը օլանլարըն լիվայէթինէ կէօրէ, աթալէթի Սէնիէնին նիզամընա մուղայիր օլարագ. քէնտիսինէ իշքէնճէ վէ էօրթ վէրիմիշ, վէ իսթինթագ օլունգտա, միւսթան. թըգ քեաթիպ էֆէնտի Թագրիրինին մու. ղայիրինի գապթ իտուպ, իւզէրինէ սըր. գաթը Թիպէյեուր իթտիրմէք սէվտա. սընտա պուլունմագտա իմիշ, վէ պատէ. հու ապտտան հագգանիյէթիէրվէր գէ. վաթըն պիր գաշը աւլա պուլուն գապուլ իտէմէյիգ, եանլըշ տըր պու իսթինթագ տէյէրէք, պասթը գաթմէ իթտիրէրին. տէ, մէրգուլ տէլիգանլը օլիստէն չըգա. րըլուպ, շիմտի պապթիյէ մահպուսունտա իմիշ, ինշալաւ սէվէթլու վալիի վիլայէ. թիվիգ էֆէնտիմիգ սայէսինտէ քէյֆիյէթ իյիճէ մէյտանէ չըգըպտա, միւմայիլէյհ միւսթանթըգ քեաթիպ աախի Թէէտիպ օլունաճաղը պիլիլիպահ տըր:

Սրբազան պատրիարք հագընթէրի Թարաժընտան կէլէն էմր մուճիպինճէ

պու կիւն գեր. Գրիգորիս Սրբազան ա. ռաշնորդու մուլ օլարարտա պուլունտան միլէթտաշարմըպա պիր գեարէթ իթ. մէք նիյէթի իլէ Ուլաճ Թարաժընա ա. գիմէթ իթմիշ տիր:

— Չէվաթը խայրիսահան Թարաժընտան Փոկիշ պիլարէլտանէսի իշին շու աթիտէ. քի իեանէլէր իհտա վէ իրսալ գըլընտը. դըն, մումէմուրնիյէ վէ Թէշէքթիւրի ա. գիմ իլէ պէեան իտէրիգ:

Պապիկ աղա Գալիլիօֆ 224 դշ.
Ստեփան աղա Ատոմեան 112
Պիր խայրիսահ գաթ Թարա. ժընտան 336

Հաքէգա Սինէքէրիմաղա Միւլիլէք. եան 18 շիթթ գուլունտուրա գալըպը:

Շայճեան Ֆաթիլեաթը Թարաժընտան պիլարէկեան իշին 23 շիթթ եուշ չօ. րապը, վէ Սիմօն պէյ Տառեան Թարա. ժընտան օն գանթար սաման իհտա վէ իրսալ գըլընմըշ օլունուղուն տախի պէ. եանի իլէ պէրապէր իզհարը Թէշէքթիւր իտէրիգ:

ՆՇԱՆՔ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

Ա.

Եգիպտոսի հայկական խնդիրը ահա նո. րէն սկսաւ լրագրաց նիւթ մատակարարել եւ ազգին ուշադրութիւնը գրաւել, Բայց թող չկարծուի թէ սոյն խնդիրն յուզողը աշ. խարահանաց գաւնէ է. ոչ, Աշխարհկանք հոգեւորականներէն աւելի զգօն ըլլալով՝ ա. լելի կընտրեն ազգային յառաջագիմութեան հոգ տանիլ, քան թէ բաներին գործերին թողլով ազգաճգնա պէճեր յուզել:

Եւ եթէ երբեմն աշխարհականք՝ ազգային յուզմանց մասնակից կըլլան, կը տեսնենք որ միշտ խոռովութեան լուցիկն եկեղեցական մը վառեր ձգեր է:

Չորս տարիէ ի վեր ազանատես ըլլալու դժբաղդութիւնը կունենամ, որ մէյմէկ աշ. խարհէ ձեռք քաշելու ուխտեալ եւ Քրիս. տոսի աշակերտութեան պատկառելի անունը վրանին առնող եկեղեցականք՝ կուգան Ե. գիպտոսի Հայ ժողովրդեան խաղաղութիւնը կը վրդովեն:

Պատճառ. Պատճառը, « Զի ուր գէշն իցէ, անդր եւ արծուիք ժողովին »:

1863 եւ 64 ին Մանուէլ վարդապետ մը հոս ժողովուրդը երկուքի բաժնած՝ պղտոր ջրի մէջ ձուկ որսալու կը ճգնէր, Եւ ազգին ողջամիտ մասը բոլոր ճգամը հազիւ զինքը հանեց Եգիպտական հողէն, բայց ոչ առանց դժուարութեան, Եգիպտահայք անոր հանած աղմուկներէն հազիւ քիչ մը հանգարտած եւ խաղաղութեան ճաշակն առնելու սկսած է. ին, եւ ահա 1864 ին վերջերը Մկրտիչ եպիս. կոպոսը վրայ հասնելով աւելի մեծ փոթո. րիկներ յարոյց, որ ազգին անձանթ չեն, Այսու ամենայնիւ Եգիպտահայք շատ նե. ղութիւններ եւ դժուարութիւններ կրելէ ետ.

քը՝ վերջապէս Հելլենացեաց իրենց հանգուց. եալ Ոթոն Թագաւորին ըրածը մեծ յաջողու. Թեամբ ի գործ դրին անցեալ տարի, Եւ աղ. գը նորէն շունչ առաւ. եւ այն ժամանա. կէն ի վեր քաղցր խաղաղութիւն մը եւ սերտ միաբանութիւն մը սկսաւ տիրել Եգիպտոսի Հայոց մէջ առ հասարակ:

Բայց դժբաղդութիւնը նայէ որ Եգիպ. տահայոց խնտումը փորը մնաց. ինչու որ ահա Երուսաղէմի Եսայի սրբազանը բարե. յիշատակ Զաքարիա Պատրիարքին գաւազա. նովը մտաւ Եգիպտոս:

Բ.

Փարիզու բանասիրական թերթերէն մէ. կը 1867 յունուար 23 ի թուոյն մէջ հետեւ. եալը կը պատմէ:

« Եթովպիոյ Նէկուս Թէոդորոս Ա. խո. րունկ մաածութենէ մը յետոյ ինքնիրեն կը. տէ »:

« Եթէ Ռասամը թող տամ՝ Եւրոպիոյ օ. րագիրները պիտի դադրին իմ վրաս խօսելէ, եւ խորին մոռացութեան մէջ պիտի իյնամ, որ ինքնակալի մը համար մեծ նուաստութիւն է, Ուրեմն քանի որ ժամանակէ՝ շարունա. կենք մեր խաղը »:

« Եւ իր այս խորհուրդն հետեւեալ կեր. պիւ ի գործ կը դնէ »:

« Ա. Ռասամն հանդիսաւոր կերպիւ իր առջեւը բերել կուտայ, մինչդեռ ինք իր պալատականներէն շրջապատեալ՝ կոկորդի. րոսի մը մորթովը ծածկած գահին վրայ կը բազմէր, գլուխը դրահաւորի սաղաւարտ, կռնակը կարմիր խալ եւ քթէն բուստերով զարդարեալ օղակ մը կախուած »:

« Ա. Ռասամ, որուն արդէն խօսուած էր իր մօտակայ ազատութիւնը, հօր ար. քային առջեւ ակնածական խոնարհութիւն մը ընելով՝ կը խօսի այսպէս »:

« Տէր արքայ, կուգամ հրաժարական ող. ջոյն տալ ձեր վեհափառութեան, եւ յայտ. նել »:

« Բայց Թէոդորոս անոր խօսքն ընդմի. ջելով՝ կըսէ »:

« Գու հետք անկեղծութեամբ պիտի խօ. սիմ, իմ բարի, սիրելի, աղնիւ Ռասամ, Գիտցիր որ սրտէս արիւն կը քամուի՝ միայն երբ միտքս կը բերեմ քու մշանջնաւորա. պէս հեռանալուդ գաղափարը »:

« — Չեր վեհափառութիւնը շատ բարի է »:

« — Ստոյգ է բարեսիրտ եմ, իմ սիրուն Ռասամ, բայց ի՞նչ ընեմ, այսուհետեւ բը. նաւորութիւնս փոխել անկարելի է, Եւ այս. պէս որոշեցի յաւիտեան չբաժնուիլ քեզմէ »:

« Այս խօսքին վրայ Ա. Ռասամին գոյնը կը նետէ ու պաղ քրտինք մը կը թրջէ ճա. կատը, Այսու ամենայնիւ թօթովելով կը. պատասխանէ »:

« — Ի՞նչ պիտի ըսեն Եւրոպիոյ օրագիր. ները »:

« — Հոգս չէ Եւրոպիոյ օրագիրներուն կշտամբանքը. բաւական է որ անոնք իմ վրաս խօսիլը շարունակեն »:

« — Այսու ամենայնիւ ձեր վեհափառու. Թեան կեղծիքը »:

« — Հա, խօսինք Եւրոպան պատրելու օ վրայ, իմ կանանդէս փախչող գեղեցիկ Սա.

րան փարիզու կօկիսին մէջ խաղցնելու յանդերձութիւնը չըրին, փոխանակ ձեռքը կապած երկու զինուորով ինծի խորկելու: Ո՛հ, իմ ազնիւ Ռասամս, վրադ սատակ սէր մը ունիմ, վասնորոյ որոշեցի զքեզ արքունեացս կապել անուծանելի կուպերով:

«Պ. Ռասամս ապշութենէն կը պապանծի:

«Թէոդորոս, անգութ ժպիտով մը սպիտակ ակոսները ցոյց տալով կը շարունակէ:

«— Առանց այլաբանութեան կը խօսիմ: Որպէս զի քու բարեկամութենէդ չզրկուիմ, ինչպէս որ անհաւատարիմ Սարայի սէրէն զրկուեցայ, կուզեմ որ գտնուած ամենէն ծանր շղթաներուն զարնեն զքեզ: Ե՛, պահապանք, հրամաններս կատարեցէք:

«Եւ յանկարծ Պ. Ռասամս ինքզինք 20 քիլոկրամի չափ երկաթներով բռնաւորուած տեսաւ: Իսկ Թէոդորոս հեգնելով կը ծիծաղէր միշտ. եւ շարունակեց:

«Մի՛ կարծեր թէ ես քու թշնամիդ եմ, իմ քու վրադ ունեցած բարձր համակրութիւնս ապացուցանելու համար, ամեն պատիւ պիտի տամ քեզի եւ ամեն շնորհ պիտի վայելեմ: Իմ՝ կապոյտ-կապկի կարգիս ասպետ կանուանեմ զքեզ: Որ եւ իցէ պատճառով մը քու շղթաներէդ չպիտի ելլես. բայց պիտի ջանամ որ անոնք քեզի ծաղկեայ շղթաներ երեւին: Օրը չորս անգամ իմ խօսանքոցս ամենէն ընտիր կերակուրներէն պիտի տրուին քեզի: Ամեն առաւօտ բժիշկս պիտի գայ քու որպիսութիւնդ իմանալու. եւ ամեն երեկոյ մեր արքունական երաժշտաց խումբը զմայլելի պարերով ըզքեզ պիտի գուարճացնէ:

«Եւ բոլոր ասոնք կէտ առ կէտ գործադրուեցան:

«Պ. Ռասամս կեանքն ամենեւին վտանգի մէջ չըլլալէն ի գատ՝ կը գիրնայ ալ. բայց ինք զո՛հ չէ իր վիճակէն. եւ կուզէ իր երկիրը դառնալ:

«Յայտնի է թէ ասանկ դէպք մը Անգղիոյ կառավարութեան ուշադրութիւնը կը գրաւէ. հետեւաբար Էդիպոսի հիւպատոսները եւ Ատէնի իշխանները հեռագրական շատ թղթակցութիւններ ըրին. բայց ի՞նչ օգուտ: Իրաւ է որ Անգղիան բազմաթիւ զորահաւոր նաւեր ունի, բայց մինչեւ ցարդ զիւրին հնարք մը չգտնուեցաւ զորահաւոր նաւերը Եթովպիոյ լեռներէն անցրնելու:

«Անգղիոյ պաշտօնէին բողոքին վրայ Թէոդորոս պատասխանեց գրեթէ սա ձեւով:

«Ես ամեն յօժարութիւն ունիմ այս խրնդիրը կարգադրելու, բայց առանց փոխարինութեան չեմ կրնար զատուիլ ազնիւ Ռասամս բարեկամէս: Վիզթորիա թագուհին այրի է. ատիկա ինձմէ ծածկելու մի՛ աշխատիք: Արդ՝ թող հաճի հետս ամուսնանալ, եւ ես կը խոստանամ իր Ռասամը թող առաւ, որովհետեւ այդչափ կը վաւիաքի: Ահա վերջին ըսելիքս:

«Եւ Անգղիոյ կառավարութիւնը կը շարունակէ մտաւորականութեան մէջ ըլլալ:

«Որքան ալ թագուհին անձնանուէր ըլլայ իր ժողովրդեան բարօրութեանը՝ անհը-

նարին է իրմէ պահանջել որ իր հպատակաց ազատութեանը համար մինչեւ անգամ սեւեր մը հետ ամուսնանայ՝ որուն քիթէն օղակ մը կախուած է:

«Սրտանց կըսեմ որ, իրեն ատ բանն ընելու խորհուրդ չեմ տար, եւ ոչ իսկ դուք վստահ եմ:

«Արդարեւ հռչակաւոր Շահապահամի ուրուականները նախանձելու են Մեծն Նէկուս Թէոդորոս առաջնոյն կտրճութեանցը վրայ:»

Շահապահամ:

Մանուկներ 3562-ի Եւրոպայի պատերազմ:

«Պարէմ Ֆասլ իթափաքէրի զաթլարըն եւրինէ րուհանի վէ տիւնեկիտէն ատամլար եւթիշտիւրէ իտիւր, պուռու վատ իւտէրէր: Եւ քին գօյա՞յ չէյ մի տիր, բազամ էլիմիդաէ պուռու միւշքիւթընը իսպաթ իտէրիմ» տէյերէք պիր թագըմ վէնէտիկ վէ վիւննա, Լիպնաւն մանասթըրլարընը վէ Սէմինարիօյը տէր միյանի մագալ իտիպ, պուռ մանասթըրլարա կիտէն չօճուգլարտան անճագ պէշտէ պիրի րուհայան օլապիլիր, վէ օլ սուրէթաէ պէշ րահպատէնտէ անճագ պիրի չէօճրէթիւր, վէ միլլէթինէ ֆայիտէլի պիր միւթէպէր զաթ օլապիլիր. պուռ հիսապա նագարէն պիր շակիրտ եւթիշտիւրմէք իշին երկիրմի պէշ ատամ մաթաֆը իթմէլի» տէյուռ ուզուռ ուզաթիյէ պիր հիսապ տըր կէօսթէրիր, քի կիւեա պուռուռլա միլլէթէ կէօգ տաղը վէրիօրուռ վանն իտէրէքն, քէնտի խըտմէթիննէ նօգսան վէ խուսուլմէթինի իզրար իթմիշ օլմասը իլէ, պիլզէ հիշ պիր թէէսէրի օլմայուպ, ատէթա պիր մասալ նէվիտէն ատտ օլուստուղուռ պէր վէճն աթի իսպաթ իթմէք իշին, պուռ խուսուստա տաթի պիր գաշ սաթըր չէյ եաշմայը զայիտ կէօրմէտիւք. չէօյլէ քի:

Րուհանիտէն ատամ եւթիշտիւրմէք իշին միլլէթին հալի հազըրընտա, տէյիլ քի եւնիտէն եէնիյէ միւպիթէտիլէր բէյտա իթմէյէ իշթիյաճը վար, իլլալ քէնտիտէնտէ մէվճուտ պուլուռնան ասհապի մալիւմաթտէն պազըլարընը, ազ չօգտա ազայիտի տիւնիյէնի թապիլիմի իլէ, իթիգատ կէօթիւրտիկի սըհնէթի ուսուլի տիյանէթի հազըրընտա տաթի քէսպի վուգուֆիյէթ էյլէտիլէրիտէ, միլլէթին պուռ խուսուստա իճայի հաճաթ վէ իֆայի մուգթագայաթըն միւթէքեաթի ատտ օլուսապիլիրէր Էմմա իլէրուտէ տահա պուռնտան գիւեաթէսինէ լուզուլի օլաճագ իմիշ, (քի պիլզէ գալաա գէվայիտէն տիր տէրիլ) օլ վազթէ տէկիւտէ էլպէթթէ պէյն էլ միլլէթ, չիմտիլի հալ ասհապի հազըրէսինտէն պուլուռնան Յ. Վ. Յ. Տ. Լէր կիպի պիր չօգ միլլէթէրվէրաքընն ճահտ ու զայրէթլէրի սայէսինտէ, հէրքէս ֆէրիզէյի մախսուսէթինն իճրասը էհէմիյէթինի հիսս իտէրէք, մուգապէլէսինտէ հուզուգի սարիհասընտան պիր չուպէսի ատտ օլուսուպ, իթիգատընտա պուլուռնտուղու մէզհէպին պազը գէվայիտինն տէֆ ուրէֆի իլէ, ասըլ սըհնէթի տին վէ հազըրաթը իլէ իշթիլալ օլուսմասը, վէ պուռ վէճն իլէ հապասի պա-

թընիյէնին թէզքիյէսի (խիզըն նուրագործել) խուսուսու իշին էլզէմիյէթտէն կէօրիւլէն մըգտարի քիֆալէ մէտարիտի տիւնիյէնին (կրօնագիտութեան կամ կղերական զըպրօցներ) վազ ու թէսիս վէ իտարէսի վասէթասը իլէ, սահիպի իլմ ու իյազաթ խայիլ րուհայաննի միւթէպէրէյէ սահիպ օլապիլիր: Սահիպի իլմ ու իյազաթ տէրիլ, տէյիլ քի մէզհէպի էսաս տուլթան պիր թագըմ միւճատիլ մագուլէլէրինէ արդուքէլիլ. (միւճատիլ տիմէքլէ մանա վէ մագաթիմիլդ նէ օլտուղուռ, պիր ազ իլէրուտէ իլթիլզայի մահալլինտէ պիր ալըգ սուրէթտէ թարիֆ իտէրիլ):

Տիմէք մէրամ խրիսթիեանլըղըն վազը իւտէ, քի ազասաթ սէլէսէ ֆագաթ օխմի վահիտէն իպարէթ օլան օլ ճանիպի իսլիլգուլան հազըրէթլէրինէ իման ու իթիլգատի թամմէ կէօթիւրիւպ, անքեամ ու էվամիրի չէրիֆէլէրինի հալի քիթապի մախսուսինտէ մուրագգամ չու միւսապաթ, իւլֆէթի նաս, վէ խայրքեսուրըգ, վէլ հասըլ ինսանըն եիւրէյինտէ մին էլ էլզէլ վէտիլէի մախսուսէ օլան հապասի պաթընիյէնին հիւսնի իրգա վէ խօշուտիյէթինէ կէօրէ տալթանմագ կիպի մէպտէյի խայրիյէնին հիւսնի իճրասընտա պիլդուսուր պուլուռնմագտէն իպարէթ տիր, միւշքիլ վէ հիշ պիր մանա գալտըրըր պիր չէյ օլմատըրը իշին, էօյլէ պիր թագըմ պասթի մագալ օլուռա կէլէն շուրուհի ատիտէ (չ) վէ մէանի միւլթէլիֆէնին թէֆէհիւմինէ միւթէպիտինն ասայա պիր լուզուլմ վէ հաճէթի եօգ տուր:

Ինսանըն եիւրէյինտէ մէրքիւլ օլան շուլթապիլի տուլուսուռնու, զիքրինի կէշտիկիւմիլ պիր գաշ նասիհաթտան իպարէթ օլան չէրայիթի մէզքիւրէ իլէ միւլթաթըգ զըլմագ իշին, թարիլի շահրահը (պողոտայն) պըրագըպտա, պիր թագըմ չէրքէլիք եօլարտա խըտմէթ իպարզը իշին օլ տէրէճէ միւշքիւլթա զահիպ օլուպ, քէլիմաթը ամիլգանըն (խորիմաստ գրուածոց) իսթիմալի իլէ էզհանի միւթէգիտինի տաթի (հաւատացեկոց ըմբռնումը) պիւսպիւթիւն թախտիշ (չիոթել) իթմէտէն նէ՞ մուհասէնաթ. վէ պուռ հիւզտէն տաթի խայիլ նուզուտ ու էնֆասըն պէզլինտէն (ստակ եւ միանգամայն շուռն վատնել) չի՞ ֆայիտէ, գաշ քի քիթապի տիյանէթ (հաւատոյ գիրք) բէք միւսէրրան վէ բէք սէհիլ (բացաճալոտ եւ ամենապարզ) պիր քէլամտէն իպարէթ օլուպ, Անա իման կէօթիւրէն իսէ պուռ սէպէպտէն տօլայի հիշ պիր մանա վէ ֆայիտէ հասըլ իտէմէզ:

(1) Պուռլարտան էն միւթէպէրլէրի սայըլան «մեկնութիւն Աւետարանի ի Ներսիսէ շնորհալոյ» վէ «մեկնութիւն Աւետարանի ի Միթիթար Արքայէ» նամ մէկնութիւնլարը օգուեան, էքսէրի զըլթաթի լաֆզալէրինտէ զիհնին շաշրուպ, սապիթ պիր մանա չըգարամատըղընտա, պուռ իստիամըղըն սըհնէթինէ ազ չօգ հազգ վէրիր: Պըրագալըմ սայըր միւլթէլիֆ իւլ մէանի (հակասական եւ տարբերմաստ) մուֆասալ մեկնութիւնլարը, վէ քարոզութիւնլարը:

Պէտք է պիր ուսուցանել միւթէ գիտնալէն էք-
աւերանին վէ պէլքիտէ քեաֆֆէտինին (բէք
ազ գրսմը միւսթէսնա օլարազ) իսթիսալ
իտէպիլէնէք չէյի, օլսա օլսա տիկէրի
լէյիսնտէ քիպր ու զարազ վէ պէյնէլ էմալ
ապիմի պիր նէֆսանիյէթ վէ պիւրուտէթ
րուհունտան (առեւութեան ոգի) իպարէթ
օլաճազ տըր, նառըլքիտէ չիմտիյէ գատար
պու սուրէթլէ օլա կէլմիշ տիր քի, հէմ ին-
սանիյէթ միւսթէսնա սինտէ էֆալ ու հարա-
քեաթի նա մէրդուպէտէն տիր, վէ հէմ է-
ֆէնտիսիյէթ իրատէյի չէրիֆէտինին քեաթի-
լէն միւսթէսնա տիր:

Կէլէլիմ տիւնեթվիտէն առամ կէթիշտիր-
մէք խուսուսունա:

Պունտանտա միլլէթին հալի հազըրընտա
էլտէ պուլունանարտան զինտէսինէ չօգ-
լուգ լուղուսը եօգ տուր. չլունքի մատտէ
ատամ կէթիշտիրմէտէ օլմայուպ, իլլա պու-
լունանարը իմալ իթմէք վէ ամիլ գըլմագտա
տըր:

Նէ վազըթ քի միլլէթ իլէրուտէ ինկի-
լիզ, Ֆրանսըզ, Ալաման վէ սայիր միլլէթ
միւնէվլէրէնին տայիրէյի թէգատտիւմինին
պիլգիմ իչին ազսայի տէրէնէսինէ վիսըլ օլ-
մագ չէրէֆ ու իգպալընա նայիլ օլուրսա,
օլ վազթէ տէկինտէ էլպէթթէ Ժ. Ֆալր վէ
Ժ. Սիմոն, Մ. Թիէն վէ Բուէ կիպի մէշա-
հրի նիգամ աշինայանըն վէ իւզէլայի նէսագ
չինասանըն մէսլէքի միւթէպէրինի եօզար
պաղը միւթէլիֆլէրիմիզ միլլէթտաշլարընա
մէտէնիյէթ նուրը վիաշ իտէն « ինճէ սագ »
« Միւթտէտան », վէ սապըզ « Զիւհալ » վէ
« Տէվրի չարգի » կիպի պիր չօգ առարի պէր-
կիւզիտէլէրի իլէ գէվալըն ճէօմաթը ուլուշ-
տուրուպ տէրին ուլուշարա տալտըրմատան
իսէ, պիր էյեամտա շու չարգի չալըլարը-
նը պօռու վէ թուսթէթաեա թանկիլ ու
թէպտիլի իլէ նէֆէրաթըն տէրէնտիրիպ,
մէտէնիյէթ վէ թէգատտիւմէ տօղրու րահ-
լէթ վէ հարէքթ իթմէնին վազթի կէլմիշ
օլտուղունու տուլուրմագ իչին քէնտուլէ-
րին վաճիպէլի գիմէթլէրինտէն օլան ճահա
ու զայրէթալ պի գուսուր պուլունտուգա-
րընտա, նէֆէրաթի մէվպուրէնինտէ բէյտէր-
բէյ օլ ուզուրա տօղրու ճէվլէան պիրլէ մա-
հալլի մագսուտէլէրինէ վարապիլինճէյէտէ կին
էսնայի րահտէ իսթիմալինէ հաճէթ կէօրիւ-
լէն ճիւմէլէ վազիմաթընըն թէտարիք ու
թէհիյէսինտէ պուլունապիլէնէքլէրինի օլ մա-
գուլէլէրէ չիմտիտէն թէմին իտէրիմ, վէ պու
խուսուստա ապա չէք ու չիւրհէ վէ թէ-
րէտտիւտի էֆէքեարէ գահիպ օլմամալարընը
ուսուսուն թարաֆընտան պիլ վէքեալէ իս-
նատ իտէրիմ:

Տիմէք մատտէ պիր գաշ քիչինին տիւ-
չիւնիւչիւ. մարիֆէթի վէ սէրվէթի իլէ մա-
նաթըրլար վէ սէմինարիօլար իհտաթընտա
տէյիլ իմիշ, իլլա տնիւրին պիր միւսթազամ
սուրէթլէրինին թէտարիքի ինթիմալտէն օլ-
մագ իչին զաթէն ուլուշտուրուգալարըն ճէ-
մաթը թուսթէթալար վասէթալըն իլէ եա-
վաշ եալաշ տէրէնտիրիպ, պու միսիլու
խայրը իլլէրէ ուսուսուն եախտ հիշ տէյիլ
իսէ էքսէրիյէթէն պիր խահիշ ու իգտամ
բէյտա իթմէտէ իմիշ, քի էքսէրիյա պու

եօլտա օլան հէր նէվի գարար ու թէնսիգաթ
ու թէնսիսաթ հէմ գօլայ հէմ ֆայիտէլու վէ
հէմ տախի ապը մագսէտինճէ խըտմէթ իթ-
միշ օլուր:

Տէվէթ:

Ա. Զ. Դ.

Եւնի-գարուի վարժարանի աշակեր-
տաց տարեկան հարցաքննութիւնները
յառաջիկայ կիրակի օրէն սկսեալ միւսթէ-
ուրթաթ ճեռնհաս քննիչներու ճեռօք
պիտի կատարուին հետեւեալ կարգով.

- Նոյ. 26 Կիր. Ա. Կարգին տրամա.
- Ճարտ. Բարոյ. Իմաստ. Վեր-
լուծ. Թուար. Եւն.
- « 27 Բշ. Բ. Կարգին Տրամա.
- Ճարտ. Եւն. Վերլուծ. Թարգմ.
Վաստ. Աշխարհգր. Թուար.
Եւն.
- « 28 Գշ. Գ. Կարգին Քերա.
- Եւն. Աշխարհ. Թուար. Եւն.
- « 29 Դշ. Ե. Եւ Զ. Կարգաց Քե-
րա. Ազգ. Պատմ. Աշխարհ.
Թուար. Եւն.
- « 30 Եշ. Ա. Եւ Բ. Կարգաց Գաղ-
ղէ. Քերա. Թարգմ. Շարագ-
լու. Եւն.
- Դեկ. 1 Ուր. Ա. Բ. Եւ Գ. Կարգաց
Տաճկերէն.

ՀԱՎԱՏՈՒՄԸ ԹԵԼԼԵԿՐԱՖԻՅԷ
(Առն. Հէլ. Բուրճէպէն.)

Դեկտեմբեր 3 Բիւզասը.	
ԷՍԶԱՍԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷ	
Փարիս.	
Աշուր	33 85
Գարանտ	34
Լօնտա.	
Աշուր	33-8 տէն 7-8
Գարանտ	33-8 " 7-8
Օսմանլը իսթիգրազը 1865 ին.	
Աշուր	260.
Գարանտ	260.
Ֆրանսը ֆօնտօնու Օր 3 Ֆայիգի.	
Աշուր	69.20
Գարանտ	69.15
Իթալիա ֆօնտօնու.	
Աշուր	46 15
Գարանտ	45 80

Ի Լ Ա Ն Ա Թ

Ամէլլաթը ճէրրահիյէ իճրա իթմէքսի-
զին, ազըրեան տիւլէրին վէճալարընը (աղ-
րը) տէֆ ու իգալէ իթմէք, վէ տիւլէրի
չըգըն օլանարըն տիւլէրինին եւրէրինէ գահ-
մէթիգճէ թապիլի վազ օլունմուշ կիպի, զա-
յէթ տիգգաթ օլունա պիլէ անաշըլմամագ
իւզըն տիւլ գգմագ, վէ տախիլի ֆէմտէ
վէ չէնտէքի էմրագ վէ գուրուհ վէ թէգէլ-

լիւլի տէնտանա թէտապի իթմէք, վէ տիւլ-
լէրի թագիրաթընտան, եանի եւրէրինտէն
օյնաեղպ, պիրթարաֆա տէվրիտիքլէրի հալ-
տէ եւրէրինէ գօլմագ, վէ տախիլի ֆէմ-
թէմիլլէմէքտէ, վէ բասլանմըշ վէ տիւհա-
լանմըշ օլան տիւլէրին բաս վէ քիւլէրինի չը-
գարըպ, ճէվէրի զաթիսինի թէճտիտ իթ-
մէքտէ, վէ աշղըն ֆէնա գօգուլարընը իս-
լահ իթմէքտէ վէ ալթըն վէ լասթիքտէն դա-
յէթլէ լաթիֆ վէ րանա վէ սալապէթլի վէ
խաֆիֆ եմէք եէնտիկի վազըթտա պիր զա-
րար ու զինաւ վէրմէզ ալեա եւրլի վէ չը-
գար գօնուր տիւլէր եարմագտա օլան ֆա-
րիպի թապիպ տիւհի Մ. Բէլէզ Պէյ-օղլուն-
տա կլալանի սօգաղընտա 2 նիւմէրօտա իս-
քեան իթմէքտէ, վէ ալաֆրանկա սաաթ 9
տան 4 է դատար կէլէն վէ կիտէնլէրէ ա-
մէլլաթը մէզքիւրէեի իճրա ոյլէմէքտէ օ-
լուպ քէնտիսինի կէօրմէք վէ կէթիլթմէք
միւրատ իտէնլէր օլուր իսէ, օրատան տիւալ
թաթիլմէլէրի:

Ալեա իւզիւմ րագընը օլարագ էհվէն
ֆիաթլէ շու աթիտէքի մահէլէրտէ սա-
թըլմագտա տըր:

Գալաթտա Լուսաւորիչ քիլիսէսի
գարչըսընտա Միւհէնտիսեան թապիսա-
նէսի պաղչէսինտէ:

Գատը-քէ օլիւնտէ վարիւրէս աղանըն
գաղինսունտա:

Իւսկիւտարուտ մէվարըզ պուրնսունտա
Ալթա պէյին գաղինսունտա:

Սարը-եար Եւնի մահալէտէ Պէրպէր
ուսթա վասիլին տիւքքեանընտա:

Լանկատա Ն. 19 Բուսարընիչ.
րութիւնու քեարիլի գաղինսունտա:

Եւնի գարու սանտըզ պուրնունտա
հաճի Բուսիկին տիւքքեանընտա:

Պէշքըթաշ Եւնի մահէլէտէ Ահմէտ
պէյին կաղինսունտա:

Իլիմին իսկիւսինտէ ելքսէք գաղի-
նտա նօմէր 15:

Սամաթիտա Հայկական ընկերութիւ-
նու գաղինսունտա:

Պալատտա Արչակունեան ընկերու-
թիւն գաղինսունտա:

Գուսգարուտա բաթրիքիտէ քէօ-
չէսինտէ պէնպէր Պ. Մանուկուն գա-
ղինսունտա:

Հասքէօյտէ Հալիճ օղլունտա հաճի
Նիկոլոսուն գաղինսունտա:

Աղա ճամիսինտէ Զիլ Պօղոսուն 139
նիւմէրօլու գաղինսունտա: Իշ պու գա-
ղինտա րագըրտան մատա ալեա վէ խա-
լիս վիշնէ շուլուպու տախի էհվէն ֆի-
աթլա սաթըլմագտա տըր:

ՍԱՀԻԳ ՂԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ
ԼԵՎԱՅՆ ԷՔԵԱԼՔԸ ԹԱՊԵԱՆԵՍԻՆՅԷ
ԿԵՍ-ԱՂԱՐԻԱ ՏՈՂՐՈՒ ԵՈՂԵԱ, ՏՕԹՕՐԱՅ ԱԳՈՐԱՂԷ
ԳԻՐԵՐԷՐԷ ԿԱՐԵՐՈՒԱ ՆԻՇԵՐՈ 1871.